

Uluslararası Üniversite Öğrencilerinin Doğal Afetlere İlişkin Endişeleri: Nitel Bir Araştırma

Handan ERTAŞ*
Havva Nur ATALAY**

ÖZ

Çalışmada uluslararası üniversite öğrencilerinin doğal afetlere ilişkin endişelerinin ve görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi'nde 2022-2023 bahar döneminde öğrenim görmekte olan 16 uluslararası öğrenci ile görüşme yapılmıştır. Çalışma, nitel araştırma tekniklerinden olan görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu oluşturulurken detaylı literatür taranarak, afet yönetimi, sağlık yönetimi, sosyal hizmet ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzman kişilerin görüşlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler MAXQDA programı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda 1 ana tema ve 3 alt tema oluşturulmuştur. Çalışmanın sonucunda Türkiye'de yaşanmış ve yaşanabilecek doğal afetler ile ilgili hem endişelenen hem de endişelenmeyen katılımcıların olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların endişelenme sebeplerinin daha önce yaşamamaları ve dini inançları olduğu belirlenmiştir. Çalışmada, katılımcıların Türkiye'de yaşanan doğal afetlerden etkilendiği ve bunun Türkiye'de yaşamak ve Türkçe bilmek ile bağlantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, katılımcıların doğal afetlerden hem günlük yaşamlarında hem de duygusal olarak etkilendiği belirlenmiştir. Bu etkilenmelerin; eğitim, sosyal medya kullanmama, aile ile daha çok iletişim kurma, üzüntü, korku ve panik hissetme şeklinde gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afet, Uluslararası Öğrenci, Endişe, Nitel Araştırma.

Concerns of International University Students about Natural Disasters: A Qualitative Research

ABSTRACT

In this study, it is purposed to examine the concerns and views of international university students about natural disasters. For this purpose, interviews were conducted with 16 international students studying at Bandırma Onyedi Eylül University in the spring term of 2022-2023. The study was carried out with the interview method, which is one of the qualitative research techniques. A semi-structured interview form was used as a data collection tool. While creating the interview form, detailed literature was searched and the opinions of experts in disaster management, health management, social work and qualitative research methods were used. The obtained data were analyzed with the MAXQDA program. As a result of the analysis, 1 main theme and 3 sub-themes were created. As a result of the study, it has been determined that there are participants who are both concerned and not concerned about natural disasters that have been or may be experienced in Turkey. It was determined that the reasons for not concern were the fact that they did not live before and their religious faith. In addition, it was concluded that the participants were affected by the natural disasters in Turkey and this was related to living in Turkey and knowing Turkish. Additionally, it has been determined that participants are affected by natural disasters both in their daily lives and emotionally. These effects have been observed in the form of changes in education, reduced use of social media, increased communication with family, feelings of sadness, fear, and panic.

Keywords: Natural Disaster, International Student, Concern, Qualitative Research.

1. Giriş

Türkiye jeolojik, topoğrafik ve meteorolojik özelliklerinden dolayı doğal afetlere oldukça sık maruz kalmaktadır. Bu özellikler sonucunda Türkiye'de ilk sırada deprem olmak üzere su baskını, çığ, heyelan ve kaya düşmesi gibi birçok afet yaşanmaktadır (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2018; Özdemir, 2005). Sayılan bu doğal afetler ve çok daha fazlasını yaşayan bölgelerde ekonomik düzeye ve nüfusun

* Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi/Selçuk University, handanertas@selcuk.edu.tr

** **Corresponding Author/Sorumlu Yazar**, Arş. Gör./Res. Asist., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi/Bandırma Onyedi Eylül University, hatalay@bandirma.edu.tr

Makale Gönderim ve Kabul Tarihleri/Article Submission and Acceptance Dates: 28.08.2023-26.09.2023

Citation/Atf: Ertaş, H., Atalay, H. N. (2023). Uluslararası üniversite öğrencilerinin doğal afetlere ilişkin endişeleri: nitel bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 52, 321-335. <https://doi.org/10.52642/susbed.1351407>

yoğunluğuna göre her geçen gün ciddi kayıplar verilmektedir (Avdan ve Alkis, 2011, s. 17). Türkiye’de doğal afetlerin türlerine bakıldığında en çok kayıpların/hasarların %66 oranında depremlerden, %15 oranında sellerden, %7 oranında kaya düşmelerinden ve %2 oranında meteorolojik olaylardan kaynaklandığı görülmektedir (Genç, 2007). Yaşanan bu doğal afetler bireylerde sosyal savunmasızlık oluşturmaktadır. Bu kavram “bireylerin, sosyal ve çevresel değişiklikler sonucunda strese maruz kalması, bakım eksikliği, güvensiz ve güvensiz yaşam koşulları ve acil durum hizmetlerine erişim eksikliği nedeniyle hasar veya kayıp yaşaması” olarak tanımlanabilmektedir (Islam ve Khan, 2018). Bu noktada kendi ülkelerinden ülkemize gelen uluslararası öğrencilerin de ülkemizde yaşanmış, yaşanmakta ve yaşanabilecek doğal afetler sonucunda sosyal savunmasızlık hissetmeleri ve endişe duymaları olasıdır. Lizuka (2022) tarafından Japonya’daki yerli ve uluslararası öğrencilerin afet algısı ile afet hazır bulunuşluğu incelenmiştir. Buna göre uluslararası öğrencilerin yerli öğrencilere göre daha savunmasız olduğu ve birçok uluslararası öğrencinin ilk defa deprem doğal afeti ile karşılaştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin yerli öğrencilere göre doğal afetler hakkında daha az bilgi sahibi olduğu bu nedenle daha çok endişelendikleri belirlenmiştir. Thorup-Binger ve Charania (2019) tarafından Yeni Zelanda’da öğrenim görmekte olan uluslararası öğrenciler ile yapılan nitel bir çalışmada öğrencilerin yanıtları günlük zorluklar, iyi oluş, bilgi arama ve destek ile afet farkındalığı olarak dört ana temaya ayrılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin Yeni Zelanda’yı doğal afet açısından güvenli bir yer olarak gördükleri, yerel yönetimin kendilerini yeterli derecede koruduğu ve afet yönetiminde risk azaltma çalışmalarına katılmak istedikleri belirlenmiştir. Yapılan çalışmalara bakıldığında uluslararası öğrencilerin doğal afetlerdeki endişeleri, duyguları ve düşünceleri oldukça önemlidir. Bu doğrultuda, araştırmada uluslararası öğrencilerin doğal afet endişelerinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

1.1. Doğal Afetler

İnsanların standart yaşam düzenlerini aniden bozan, çaresizlik hissettiren, ızdırap yaşanmasına sebep olan ve gerçekleşikten sonra barınma, gıda, sağlık bakımı gibi birincil ihtiyaçların karşılanamadığı doğa olayları doğal afet olarak ele alınmaktadır (Gürbüz ve Karadeniz, 2021). İnsanlar genellikle büyük hasarlara, insanların acı çekmesine ve olumsuz ekonomik etkilere yol açan doğal ve insan kaynaklı felaket tehditleriyle karşı karşıyadır (Yu, Yang ve Li, 2018, s. 1). Doğal afetin varlığından söz edebilmek için Afetlerin Epidemiyolojisi Araştırma Merkezi (CRED): EM-DAT tarafından dört kriter belirlenmiştir. Eğer bu dört kriterden en az bir tanesi var ise bir doğa olayı doğal afet olarak nitelendirilebilmektedir. Bu kriterler aşağıda verilmiştir (The International Disaster Database (EM-DAT), 2014):

- *En az 10 insanın ölümü,*
- *En az 100 insanın etkilenmesi*
- *Olağanüstü hal ilan edilmesi,*
- *Uluslararası yardım talep edilmesi*

Afetler; doğal olabileceği gibi aynı zamanda doğal olmayan afetler de olabilmektedir (Seaberg, Devine ve Zhuang, 2017, s. 87). Doğal olmayan afetlere insandan kaynaklı, insan eliyle gerçekleştirilen veya insan yapımı afetler denilebilmektedir. İnsan eliyle yapılan afetler insanların faaliyetlerinden kaynaklanmaktadır. Bu tür afetlerde önceden önlem almak, güvenlik tedbirleri oluşturmak ve böylece gerçekleşmeden engellemek mümkündür (Velimirovic, 1980). Ayrıca Velimirovic’e (1980) göre doğal ve insan yapımı felaketler arasındaki sınır bazen bulanıktır. Doğal afetlerde bile birçok kötü etki insan faaliyetlerinden kaynaklanır (evlerin kötü inşa edilmesi gibi). Yıldırımından kaynaklanan bir orman yangını bir doğal afettir; dikkatsizce atılan bir sigaranın neden olduğu orman yangını, insan yapımı bir felakettir.

1.2. Doğal Afetlerin Etkileri

Doğal afetlerin oluşumları genellikle toplumlar, ekonomiler ve insanlık üzerinde yıkıcı ve kalıcı etkilere sahiptir (Seaberg ve diğerleri, 2017, s. 1462). United Nations Office for Disaster Risk Reduction’a göre (2015) afet etkisi, tehlikeli bir olay veya afetin olumsuz etkileri (ör. ekonomik kayıplar) ve olumlu etkileri (ör. ekonomik kazançlar) dahil olmak üzere toplam etkisidir. Terim ekonomik, insani ve çevresel etkileri içerir ve ölüm, yaralanma, hastalık ve insanın fiziksel, zihinsel ve sosyal refahı üzerindeki diğer olumsuz etkileri içerebilir. Bir doğal felaketin ilk etkisi ölüme, hastalıklara ve elektrik, ulaşım, su ve iletişim gibi

fiziksel altyapı hizmetlerinde kayba neden olmasındır. Gıda ve yiyecek kıtlığı, eğitim, sağlık hizmetlerinde yaşanan aksamalar ve geçici olarak gerçekleştirilememesi, konut ve barınma alanında yaşanan sorunlar bu ilk etkilerdendir. Bu ilk etkileri, ekonomi üzerindeki müteakip etkiler takip eder. Gelir, istihdam kaybı (işsizlik artışı), üretimin sektörel bileşiminin değişmesi, enflasyon vb. sorunlar bunlar arasındadır (Keyifli, 2020). Bir felaketten sonra etkili bir afet müdahale mekanizması, gelecek için proaktif bir mekanizma da olabilir ve bir doğal şokun vurduğu ekonomik ve ekolojik sistemin yenilenmesi için temel oluşturmaya çalışabilir (Kourtit, Nijkamp ve Banica, 2023).

Toplumların doğal afetlere yönelik bilgi, tutum ve davranışlardaki eksiklik nedeniyle doğal afetlerin olumsuz etkileri gün geçtikçe daha farklı boyutlara ulaşmaktadır (Demirdelen ve Cakici, 2021). Banica ve diğerleri (2020) tarafından doğal afetlerin etkilerinin onlara verilen tepkiler ile paralel olduğu ve doğal afetlerin savunmasızlık ve maruziyet ile birleştiği noktada etkisinin artacağı belirtilmektedir. Bu noktada dayanıklılığın varlığının öneminden de bahsetmektedir. Birkmann ve diğerlerine (2010) göre de doğal afetlerin etkileri onların boyutuyla ilişkilidir. Çünkü küçük çaplı doğal afetler kurum, kuruluş veya toplumun kendisi tarafından kolayca atlatılabilir ve kontrol edilebilirken; büyük çaplı doğal afetler kurum, kuruluş veya toplumlarda geri dönüşü olmayan değişikliklere sebep olabilmektedir.

1.3. Uluslararası Öğrenciler

Öğrenci dolaşımında üniversitelerin hizmet verdiği yabancı öğrenci sayısı kadar ulus çeşitliliği de uluslararası kimlik kazanma anlamında önem kazanmıştır (Özkan ve Acar Güvendir, 2015, s. 175). Uluslararası öğrenciler yanlarında birçok disiplinde geniş bir bilgi ve beceri yelpazesi getirirler, böylece ev sahibi ülkelerin entelektüel sermayesine katkıda bulunurlar ve iş gücüne katkıda bulunurlar (Smith ve Khawaja, 2011). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (2022) verilerine göre 2022-2023 eğitim öğretim yılında Türkiye’de ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında toplam 301.694 uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir. Bu öğrencilerin 122.024’ü kadın 179.670’i erkektir. Bu yıl yeni kayıt yaptıran öğrenci sayısı ise toplam 103.498’dir. Uyuşuna bakıldığında ise en çok uluslararası öğrencinin Suriye’den (58.213) daha sonra sırasıyla Azerbaycan’dan (34.247), İran’dan (22.632), Türkmenistan’dan (18.250) ve Irak’tan (16.172) geldiği görülmektedir.

2. Materyal ve Metod

Çalışmada uluslararası öğrencilerin doğal afet endişelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan araştırma soruları şu şekildedir:

- Uluslararası üniversite öğrencilerinin doğal afet algısı nasıldır?
- Uluslararası üniversite öğrencileri hangi doğal afet konusunda, nasıl ve neden endişe duymaktadır/duymamaktadır?
- Bu durum öğrencileri nasıl etkilemektedir?

Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olan ve deneyimlere dayanan fenomenolojik yaklaşım tercih edilmiştir. Creswell’in (2009) belirttiği gibi bu yaklaşım, araştırmacının bir araştırmadaki katılımcıların deneyimlerinin özünü belirlediği bir yöntemdir. Anlamlı birimlerin oluşumunu ve anlamlı ifadelerin analizini içerir. Nitel araştırmada görüşme, mülakat, gözlem ve doküman analizi gibi çeşitli veri toplama teknikleri kullanılarak ele alınan konu ile ilgili derin bir kavrayışa ulaşılmaya çalışılmaktadır (Karagöz, 2021, s. 889). Çalışmada bu nitel araştırma yöntemlerinden biri olan yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmeler aracılığıyla elde edilen zengin verilerle derinlemesine betimleme, yorumlama ve katılımcıların algı ve bakış açılarını anlama amaçlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 41). Böylelikle bu araştırmada, bu yöntemin tercih edilmesiyle “neden” ve “nasıl” sorularına cevap aranarak konu daha derinlemesine ele alınmıştır.

2.1. Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Çalışma, Bandırma’da yaşayan uluslararası üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Uluslararası üniversite öğrencilerinde dahil etme kriteri olarak en az bir eğitim-öğretim dönemini tamamlama ve Türkçe anlama-konuşma yeterliliği aranmıştır. Küçük bir yerleşim yeri olmasıyla farklı uyruktan olan kişilerin daha görünür olduğu Bandırma’da bunun yanı sıra hem ilçe nüfusu hem de üniversitedeki öğrenci nüfusuna

kıyasla çok sayıda uluslararası öğrenci olduğu anlaşılmaktadır. Yıllara göre uluslararası öğrenci sayısının hızlı şekilde yükseldiği Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi'nde 2021-2022 verilerine göre 62 ülkeden 1825 uluslararası öğrencinin öğrenimde yer aldığı görülmektedir. Üniversitedeki toplam öğrenci sayısının ise 17048 olduğu belirtilmektedir (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi, 2022). Bu doğrultuda, uluslararası öğrenci sayısı, toplam öğrenci sayısının yaklaşık %11'i gibi büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Çalışmanın evrenini Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Örnekleme ise nitel araştırma olduğu için doygunluk noktası ile belirlenmiştir. Çünkü nitel araştırmada yapılan görüşmelerde katılımcı/örneklem sayısının belirlenmesi doygunluk noktasına ilişkindir. Nitel araştırmalarda derinlemesine görüşmeler yapıldığı ve bu görüşmeler gözlemlerle desteklendiği için büyük bir örneklem ihtiyacı olmamaktadır. Belirli bir yerden sonra veriler birbirini tekrar etmeye başlamaktadır. Bu, doygunluk noktası olarak ifade edilmektedir. Veri doygunluğuna bilgiler tekrarlamaya başladığında, yeni bilgi edinilemediğinde ve daha fazla kodlama yapılamadığında ulaşılr (Fusch ve Ness, 2015). Araştırmacı çalışma sürecinde bu tekrarların farkında olmalıdır çünkü o noktada doygunluk olarak ifade edilen duruma ulaşılmış demektir. Bu doğrultuda, nitel araştırmada veri toplamaya başlamadan önce ne kadar katılımcıyla görüşülmesi gerektiği konusunda bir sayı vermek mümkün değildir. Araştırmacı doygunluk noktasına geldiğini düşündüğünde veri toplama sürecini sonlandırmaktadır.

Çalışmada olasılığa dayalı olmayan (amaçlı/kasıtlı) örnekleme türlerinden olan kartopu örnekleme kullanılmıştır. Olasılığa dayalı olmayan (amaçlı/kasıtlı) örnekleme yönteminde, araştırmacı konuya ilişkin belirli grupları veya bireyleri kasıtlı olarak seçmektedir (Gray, Williamson, Karp ve Dalphin, 2007, s. 105). Kartopu örnekleme, araştırmanın problemine uygun olacak şekilde etkili veri sağlayabilecek bireylerin saptanmasıdır. Süreç içerisinde araştırmaya katılacak bireyler kartopu gibi büyüme göstermektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 122). Bu doğrultuda her öğrenciye ulaşıldıktan sonra onların yönlendirdikleri diğer uluslararası öğrenciler ile görüşme yapılmıştır.

2.2. Çalışmada Kullanılan Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken ilk olarak ilgili literatür taraması gerçekleştirilmiş ve sonrasında afet yönetimi, sosyal hizmet, sağlık yönetimi ve nitel araştırma yöntemleri alanlarında uzman üç farklı akademisyenden görüş alınmıştır. Bu formla kişilerin sosyo-demografik bilgileri, doğal afete ilişkin algıları ile bunların kendilerini nasıl, hangi alanlarda ve ne şekilde etkilediğine/etkilemediğine ilişkin bilgiler elde edilmiştir.

2.3. Verilerin Analizi

Görüşme esnasında katılımcıların onayı ile ses kaydı alınmış ve sonrasında bu kayıtlar yazıya dökülmüştür. Veriler nitel araştırma verilerini analiz etmeye uygun olan MAXQDA programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen verilerinin çözümlenmesinde tematik analiz tekniği kullanılmıştır. Tematik analizde genel olarak; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kod ve temaların düzenlenmesi/ilişkilendirilmesi ve bulguların tanımlanarak yorumlanması olmak üzere 4 aşama vardır (Kıncal, 2010). Bu aşamalarda verilerin kodlanması ve temalaştırılması yapıldıktan sonra alanında uzman bir akademisyen tarafından görüşme dokümanları tekrar kodlanmış ve karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonrası çalışmaya son hali verilmiştir.

2.4. Araştırmanın Etiği

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için etik kurul izni, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 26.04.2023 tarih ve 2023/454 sayılı karar ile alınmıştır. Çalışmaya katılmaya kabul eden katılımcılar gönüllü olur formunu imzalamıştır.

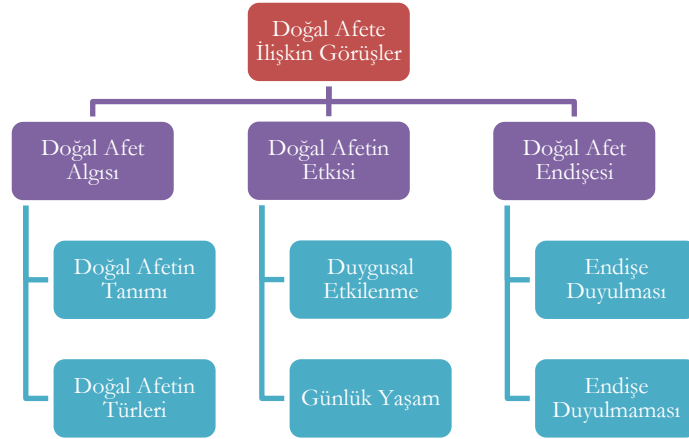
3. Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde katılımcılara ait sosyodemografik bilgilere ve verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmada katılımcıların kimliklerinin gizli tutulabilmesi amacıyla gerçek isimlerinin yerine K1, K2, K3 şeklinde takma isimler kullanılmıştır.

Tablo 1. Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

	Cinsiyet	Yaş	Fakülte	Uyruk	Türkiye’de bulunma süresi
K1	Kadın	24	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Somali	5 yıl
K2	Kadın	24	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Somali	4 yıl 6 ay
K3	Kadın	26	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Somali	5 yıl
K4	Kadın	23	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Cibuti	5 yıl
K5	Kadın	25	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Somali	5 yıl
K6	Erkek	30	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Türkmenistan	4 yıl
K7	Kadın	24	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Mısır	5 yıl
K8	Kadın	24	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Somali	5 yıl
K9	Kadın	23	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Somali	4 yıl
K10	Erkek	19	TÖMER	Mısır	6 ay
K11	Erkek	23	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Mısır	3 yıl
K12	Kadın	23	Sağlık Bilimleri Fakültesi	Fas	5 yıl
K13	Erkek	31	Ömer Seyfettin Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Özbekistan	5 yıl
K14	Erkek	20	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Endonezya	2 yıl
K15	Erkek	23	Ömer Seyfettin Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Özbekistan	4 yıl
K16	Erkek	26	Ömer Seyfettin Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Mısır	6 yıl

Tablo 1’de katılımcılara ait sosyodemografik bilgiler yer almaktadır. Buna göre çalışmaya yaşları 19-31 arasında değişen 9 kadın ve 7 erkek öğrenci katılmıştır. Ayrıca katılımcıların eğitim gördükleri fakülteye bakıldığında 9 katılımcı ile çoğunluğun Sağlık Bilimleri Fakültesi’nden oluştuğu ve ardından Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Ömer Seyfettin Uygulamalı Bilimler Fakültesi ve TÖMER geldiği görülmektedir. Çalışmaya katılan 6 öğrenci Somalili, 1 öğrenci Cibutili, 1 öğrenci Türkmenistanlı, 4 öğrenci Mısırlı, 1 öğrenci Faslı, 2 öğrenci Özbekistanlı ve 1 öğrenci Endonezyalıdır.

Şekil 1. Çalışmaya ait tema, alt tema ve kategoriler

Yapılan kodlamalar doğrultusunda belirlenen tema, alt tema ve kategoriler Şekil 1’de yer almaktadır. Şekil 1’e göre çalışmada 1 ana tema 3 alt tema ve 6 kategori yer almaktadır.

3.1. Doğal Afete İlişkin Görüşler

Çalışmanın ana temalarından olan doğal afete ilişkin görüşler üç farklı alt temaya ayrılmış ve bunlar doğal afet algısı, doğal afetin etkisi ve doğal afet endişesi olarak ele alınmıştır.

3.1.1 Doğal Afet Algısı

Doğal afet algısı alt temasında doğal afetin tanımı ve türleri olmak üzere iki farklı kategori bulunmaktadır.

3.1.1.1. Doğal Afetin Tanımı

Afetlerin anlaşılma ve algılanma biçimi aynı zamanda afetlere gösterilen tepkinin şeklini de göstermektedir (Çakmak, Ocaktan ve Akdur, 2018). Katılımcılar “Sizce doğal afet nedir?” sorusuna genellikle “Allah inancı ile Allahtan gelen, Allah tarafından, bizim müdahale edemediğimiz” şeklinde yanıtlar vermiştir.

“Doğal afet yani bence Allah’tan gelen bir şey. Mesela Allahtan gelen bir şey derken sebebi Allahtan gelen şey doğal afet öyle diyebilirim yani.” (K1, kadın, 24)

“Doğal afet, insanın elinde olmayan bir afettir. Yani Allahtan gelen bir şey. Biz müdahale, yani ne kadar tedbir alırsak engelleyemiyoruz. Ya imtihan diyebilirim her ülke ne kadar hazır bunu gösterebileceği şekilde diyebiliriz.” (K2, kadın, 24)

“Doğal afet adından da belli olacağı gibi yani doğadan geliyor. Fiziksel kimyasal tektonik belirli sebeplerden ekolojik sebeplerden dolayı oluyor. İnsanlar belki etkileyebiliyor ama oluşma sebebi doğadan geliyor.” (K7, kadın, 24)

Doğal afetin tanımında en çok kullanılan bakış açılarından birinin etkilenme olduğu görülmektedir. Katılımcılar doğal afetin oluşmasını genellikle insanların veya diğer canlıların etkilenmesi ile açıklamıştır.

“Doğadan gelen ve insan hayatını alt üst yapan ekonomik olarak sosyal olarak psikolojik olarak etkileyen bir durumdur yani.” (K4, kadın, 23)

“Bizim elimizde olmayan insan tarafından kontrol edilemeyen şeylerdir. Şu an teknoloji geliştirebilir deniyor ama tetiklese bile kontrol edilemeyen şeyler doğal afet olur. En basit örneği bizde olduğu gibi depremler insan eliyle kontrol edilemeyen, tabiat dış çevre tarafından işte bu zarar verici sonuçlara çok facia getiren olaylardır.” (K6, erkek, 30)

“İnsanın eli olmadan doğal yollarla olan olaylardır. Afet denmesinin sebebi insanların etkilenmesidir. İnsanları o an çok etkilemeyen ama daha sonra etkileyen afetler de var. Mesela orman yangınları ekolojik dengeyi bozuyor ve insanların yaşamını etkiliyor. Hem maddi olarak hem de manevi olarak etkiliyor.” (K15, erkek, 23)

“Doğal afet, depremler gibi insanları etkileyen ve insanların dahil olmadan doğadan gelen olaylardır.” (K16, erkek, 26)

Genel olarak bakıldığında katılımcıların doğal afete ilişkin algılarının olumsuz olduğu, doğal afetleri dini inançla bütünleştirdikleri ve doğal afetleri insanlar ve diğer canlıların etkilenmesi ile birleştirdikleri görülmektedir.

3.1.1.2. Doğal Afetin Türleri

Deprem, çığ düşmesi, volkanik patlamalar, tsunami ve kuraklık gibi olaylar doğal afetler olarak ele alınır; yangınlar, büyük kazalar ve patlamalar gibi insan ihmali ve insanların aktivitelerinden kaynaklı oluşan afetler olarak bilinmektedir (Mandacı, 2020). Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’na (2018) göre de doğal afetler şiddetli soğuklar, kuraklık, kıtlık, deprem, seller, su taşkınları, toprak kaymaları, kaya düşmeleri, çığ, fırtınalar, hortumlar, volkanlar ve yangın olarak belirtilmiştir. Çalışmada da katılımcılar çoğunlukla doğal afet tanımlarını yaparken aynı zamanda türlerini açıklamıştır. Genel olarak katılımcıların doğal afet türlerini deprem, sel, yangın, fırtına, tsunami, çığ ve volkanik kaynaklı şeklinde belirttiği görülmektedir.

“Yangın, orman yangını, deprem, sel başka yani en çok bildiklerim bunlar.” (K2, kadın, 23)

“Deprem olabilir, seller, tsunami, kuraklık mesela bizim ülkemizde çok olan bu çok şeyler var yani onun dışında şeyler de var yani fırtına olabilir.” (K5, kadın, 25)

“Tsunami ve seller, depremlerdir, işte yaşadığımız yangınlar bunlar doğal afetlerdir.” (K6, erkek, 30)

“Doğal afet deyince aklıma depremler, orman yangınları, volkanlar, fırtınalar, seller, tsunami geliyor.” (K7, kadın, 24)

“Depremler, rüzgarlar bence doğal afettir. Seller de vardır.” (K11, erkek, 19)

“Aklıma doğal afet deyince deprem geliyor çok yakın zamanda olduğu için.” (K12, kadın, 23)

“Doğal afet dendiğinde yangın olabilir, deprem olabilir.” (K13, erkek, 31)

“Doğal afet bizim en son gördüğümüz gibi depremler, doğadan gelen afetlerdir. Seller, fırtınalar, depremler, tsunami, volkanik hareketlerdir.” (K14, erkek, 20)

Katılımcıların doğal afet türlerini açıklama durumuna bakıldığında, ülkemizde çok yakın bir zamanda yaşanmış ve tüm dünyayı harekete geçirmiş olan 6 Şubat depremi sonrasında katılımcılar ilk olarak depremden bahsetmiş ve daha sonra diğer doğal afet türlerini belirtmiştir. Buna en net örnek K5 (kadın, 25) tarafından “Kendi ülkemde yani kuraklık da var yangın da var yani ama sanki doğal afet dendiğinde ilk deprem gibi hissediyorum.” ifadesi verilebilmektedir. Çoğu katılımcı daha önce ülkelerinde veya Türkiye’de küçük depremler yaşamış ancak yıkımlara sebep olduğunu görmediklerini belirtmiştir. En son yaşanan depremin büyüklüğü sebebiyle de katılımcılar depremin büyük bir doğal afet olduğunu anladıklarını belirtmiştir.

3.1.2. Doğal Afetin Etkisi

Katılımcıların doğal afetlerin etkisine yönelik görüşlerini belirleyebilmek için “Türkiye’de yaşanan doğal afetler sizi etkiliyor mu? Neden ve hangi açılardan etkiliyor/etkilemiyor?” sorusu sorulmuştur. Katılımcıların birçoğu, Türkiye’de yaşanmış veya yaşanabilecek olan doğal afetlerden hem duygusal olarak hem de günlük yaşamlarında etkilendiklerini belirtmiştir. İnsan hayatını en çok etkileyen doğal afet depremlerdir (Özgen, Eser Ünalı ve Bındak, 2011). Katılımcılar da bu etkilenmeleri anlatırken 6 Şubat 2023 tarihinde yaşanmış olan deprem afetinden bahsetmiştir.

“Beni en çok etkileyen en son depremdi. Daha önce de gördüm yangınları ama onlar bu kadar etkilemedi.” (K1, kadın, 24)

“Çok korkunçtu gerçekten çok korkunçtu yani. 1 ay önce olan depremden çok korktum. Saniyeler içerisinde bütün yani oradaki yaşayanların hayatı şey oldu alt üst oldu. Mesela güzel güzel akşam yemeği yedin uyudun sonra kalkıyorsun annen yok baban yok evin yok. Gerçekten çok üzülüm yani. İnsan o anda şey hissediyor, güçsüz hissediyor. Kurtulmak istiyorsun yani sevdiğin insanlara şey yapmak istiyorsun, yardım etmek istiyorsun ama elinden bir şey gelmiyor. Büyük taş görüyorsun üstünde ama alamıyorsun. Ne kadar aciz olduğumuzu gösteriyor yani. Bundan sonra yaşanabilecek olanlardan korkuyorum. Hele orada yaşayan insanlar için fobi gibi olacak bence hiç unutmayacaklar. Ölümden döndüler zaten o yüzden.” (K2, kadın, 23)

“Türkiye’de bence en çok deprem var. Van’da olmuş batta o da çok etkilemiş ben o zaman da Türkiye’ye gelmişim Ankara’da çalışıyordum. Depremler korkutucu oluyor. Yangınlarda üzülüm ve Türkiye’de değildim canlılara üzülüm acıdım. Yaşanabilecek doğal afetler için hazırlık yapıyorum depremde ne yapılır yangında ne yapılır araştırdım. Türkiye güçlü bir ülke inşaat konusunda iyi, teknolojisi gelişmiş bence önlem alabilir.” (K13, erkek, 31)

“Deprem olduğunda insanlar için çok ağladım. Türkiye’de yaşanan doğal afetler beni çok üzüyor. Deprem sonrasında sosyal medyaya hiç girmek istemedim. Çok kötü hissediyorum. Yangınlar olduğunda da çok üzülümştüm hayvanlar zarar gördüğünde de çok üzülümştüm.” (K8, kadın, 24)

“Yaşanacak doğal afetlerden aslında korkmuyorum ama yaşanmış olan doğal afetler beni üzdü. En son Türkiye’de deprem yaşandı ve ben o zaman Fas’taydım ailemle birlikte ülkemizdeki tüm insanlarla birlikte dua ettik. İnsanlıkla alakalı bir durum annesiz babasız kalan çocuklar veya çocuğunu kaybeden aileler oldu çok üzülümük.” (K12, kadın, 23)

3.1.2.1. Duygusal etkilenme

Bireyler doğal afet yaşadıklarında veya yaşama ihtimallerini düşündüklerinde duygusal travma, stres, korku, panik ve endişe gibi duygulara kapılabilirler (Yaşar Korkanç ve Korkanç, 2006). Katılımcılar da bireysel yaşamlarında genellikle duygusal olarak etkilendiklerini belirterek bu duyguları genellikle korku ve üzüntü ile ifade etmiştir.

“Yüzde yüz etkiliyor. Manevi olarak zaten çok etkiliyor. Depremden sonra zaten herkes etkilendi. Han bir de sosyal medyada şey vardı Marmara Bölgesinde olabilir diye yani bu bölgede olabilir diye. Hep şey hazırlık halindeydik hepimiz hani her an deprem olabilir diye. Şey uygulamalar var deprem uyarı uygulamaları onu indirdik falan hep bakıyorduk falan. %100 hazır olunması gerekir yani hep çünkü uyuyamıyorsun hazır olman gerekiyor. Bir de o dönemde hep soğuktu çok etkilendim çok kötü etkilendim. Manevi açıdan güçsüz hissediyorsun işte.” (K2, kadın, 23)

“Korkuyorum. En şey çok hissedilen şey bu duygu bu çünkü normalde insan neyden korkuyor işte ölçem falan öyle olduğu için en çok bu oluyor yani ya benim son günüm benim acaba ailemle bir daha görüşmeyecek miyim falan oluyor korkular.” (K3, kadın, 26)

“Üzülüyorum. Yaşayan kişiler insan din dil ırk fark etmez bence insan oldukları için üzülüyorum.” (K10, erkek, 23)

“Endişemi geçirmek için sosyal medyadan uzak duruyorum çünkü doğal afet gördükçe çok üzülüyorum. Bugün deprem olsa mesela hiç hazır değilim. Konuştukça korkuyorum. Namaz kıldım sadece Allaha sığındım.” (K8, kadın, 24)

“Çok üzülüyorum, korkuyorum.” (K11, erkek, 19)

“Beni etkiliyor tabiki. Korkmuyorum ama yani insanlar için üzülüyorum. Yardım etmek istiyorum yaşandığında ama elimden bir şey gelmiyor.” (K15, erkek, 23)

“Günümüzde sosyal medya çok kullanılıyor ve doğal afet sırasında sonrasında insanların oradaki hareketleri gösterişli olduğunu gösteriyor bana. Çok fazla gösteriş yapıyorlar ben yardım ettim oraya gitim diyor. Veya iki gün önce ağlayıp daha sonra hiçbir şey olmamış gibi eski hayatına geri dönüyor bu insanlara karşı bakış açımı değiştiriyor. O yüzden günlük yaşamımda insanlara karşı biraz gıcık oluyorum.” (K6, erkek, 30)

3.1.2.2. Günlük yaşam

Katılımcılar günlük yaşamda eğitim, sosyal medya kullanımı ve aileleri ile iletişimlerini gibi açılardan etkilendiklerini belirtmiştir. Katılımcılar aileleri ile daha sık görüştiklerini hatta ailelerinin yanına dönmek istediklerini dile getirmiştir.

“Geçen beni çok etkiledi geçen olan olay mesela videoları mesela izlemekten korkuyordum hiç izlemedim mesela. Haberleri izlemedim hiç haberlere bakmadım. İlk tamam izledim ama beni etkiledi beni ağlattı hiç izlemedim sonradan. Sosyal medya kullanmadım.” (K1, kadın, 24)

“Eğitim açısından etkileniyorum ilk önce u uzaktan oluyor bir de ekonomi açısından etkileniyorum bir de psikoloji olarak ailem de çok merak ediyorlar ailemin psikolojisi diyebilirim arıyorlar endişe ediyorlar.” (K4, kadın, 23)

“Her gün küçük bir deprem oluyor hani deprem olmuş falan diyorlar ya 4.5 falan onları görünce her saat beni arıyorlar. Ben bile Türkiye'deyim haberim yok diyorum benden daha çok korkuyorlar ve merak ediyorlar endişeleniyorlar. Deprem sonrasında her zaman beni arıyorlar naptın iyi misin falan diye ben her uyurken interneti kapatıyorum mesela şöyle diyorlar interneti kapatınca noldu diye merak ediyorlar internet açık uyu diyorlar o kadar çok arıyorlar mesela benim şebirim ne tarafta deprem ne tarafta oluyor diye soruyorlar. Uzaktan oldukları için üzülüyorlar yani.” (K5, kadın, 25)

“Ailem çok endişelendi benden daha çok etkilendiler. Normalde çok fazla konuşmuyorduk ama her zamandan daha fazla aradılar. Bir hafta sonrasında normale döndük.” (K7, kadın, 24)

“Ülkeme dönmek istedim. Ben ailemden uzakta hiç kalmadım o yüzden dönmek istedim. İlk defa Türkiye'ye geldiğimde ayrıldım o yüzden korktum başıma bir şey gelecek diye. Üzülüm ve o üzüntümü ailemin yanında geçirmek istediğim için gitmek istedim.” (K10, erkek, 23)

“Onlar da korkuyorlar aklımda bana dedem gitme dedi. Annem istihareye yattı iyi çıktı ve geldim kötü çıksaydı gelmeyecektim. Çünkü ailem benim için önemli yanlarında kalırdım.” (K12, kadın, 23)

Katılımcıların etkilenme sebeplerinin Türkiye'de yaşamış olmalarından kaynaklanıp kaynaklanmadığını öğrenmek için “Eğer Türkiye'de yaşamıyor olsaydın yine de etkilenir miydin?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcılar yine etkileneceklerini ancak boyutunun farklı olabileceğini belirtmiştir.

“Eğer hiç Türkiye'ye gelmemiş olsaydım etkilenirdim ama bu kadar etkilenmezdim. Bu depremde Türkçe daha iyi öğrendiğim için olabilir. Türkiye'de daha çok yaşadığım için olabilir. İnsanların yani ne dediğini daha çok anladığım yani çok video izlediğim için olabilir, çok videolar görmüyordum önce yani Instagram böyle çevirdiğimde görüyorsun önceden öyle değildi şimdi çevirdiğimde böyle görüyoruz.” (K1, kadın, 24)

“Tabi tabi. Biz bi insanız hepimiz aynı yani insanız müslümanız. Birlikte olmamız gerekiyor zaten yani. Hiç düşünmezdim bu benim ülkem diye mi bu benim kardeşimdir falan. Çok açık bir şey yani. O an gelince insan aklımda unutmamı müslüman mı karşımdaki insan, insan olması yeter yani o kadar.” (K2, kadın, 23)

“Tu tabiki de kendi ülkemde olsaydım sağlık için tabiki de üzülürdüm ama burada yaşadığım için de çok farklıyım insanların dilini anlıyorsun. Hem kendim insanı Somaliler gibi hissediyorum insanlarla yaşadım tanıdıklarım var bu kadar senelerdir burada yaşıyorum çok etkiledi tabiki de. Orada olsaydım sadece yani insanlık için üzülürdüm tabiki de ama buradaki kadar etkilemezdi.” (K5, kadın, 25)

“Kim ne yaşarsa yaşasın insan veya diğer canlılar onlar etkilendiğinde zarar gördükçe ben üzülüyorum.” (K9, kadın, 23)

“Sonuçta hepimiz insanız yani Müslümanız bepsinde üzülünüz.” (K11, erkek, 19)

“Evet etkilendim bu kadar derin olmazdı belki ama üzülürdüm. Şu an Türkiye benim ikinci vatanım şu an çok üzülüyorum.” (K12, kadın, 23)

“Elbette çünkü bizim yani özümüz bir biz kardeşiz. Türk insanları çok yardımsever çok seviyorum yani ben. Pandemi kura konusunda u bize çok yardımcı oldular.” (K13, erkek, 31)

3.1.3. Doğal Afet Endişesi

Bu alt temaya ait bulgular endişe duyulması ve endişe duyulmaması olarak kategorize edilmiştir. Eğitim, afetlerin zararlarını en aza indirme gayretleriyle oldukça yakından ilişkilidir (Özgen ve diğerleri, 2011). Katılımcılar da doğal afet endişesi ile zararlarının eğitim verilerek ve belirli tedbirler alınarak azaltılabileceğini belirtmiştir.

“Doğal afetlerle ilgili eğitimler verilebilir. Eğitim lazım. İnsanlar eğitim varsa eğitim verilirse insanlar bize söylerse daba büyük sorunlar önenebilir engellenmiş olur yani. Mesela yani şey ben deprem olmasaydı ve yani araştırmasaydım bakmasaydım direkt merdivenlere giderdim ama şimdi yani merdivenlere gitmemem gerektiğini biliyorum. Okulda bence öğrencilere eğitimler verilebilir, sosyal medyada eğitim olabilir herkes sosyal medya kullanmak için imkân olabilir yani bence herkes katılabilir. Bir yerlere gidilecek kâğıt yapıştırılsa yani broşürler yapılırsa olabilir insanların en çok gittiği yerler olabilir daba şey olur televizyonlarda reklamlarda yer verilebilir.” (K3, kadın, 26)

“Daha önce şey vardı tatbikat için arama falan tüm telefonlarda bir gün vardı onun gibi mesela eğitim verebiliriz. Afet olduğunda şunu yapın bunu yapmayın, mesela şöyle bir şey var afet olduğunda mesela deprem olduğunda kapıyı açıp merdivenlere falan gitmeyin bunu diyebiliriz. Tatbikat açısından eğitim verebiliriz diyebilirim yani.” (K5, kadın, 25)

“Eğitim verilebilir. Herkes kulaktan dolma bilgilere sahip olduğunu düşünüyor ama eğitim denince almıyoruz. İnsanlar doğal afet zamanında yani işte ilk önemli olan eğitilmiş değilse bile kendini sakın kalmalı. Doğal afetler şey baskı sanki baskı varmış hissettiriyor o anda akıllıca karar vermelisin. Korku, heyecan, baskı yani böyle işte dehşet verici olaylarda daba sakın kalmalısınız. Telaş yapıldığı zaman işte mantıksal düşünme yeteneği yok ve kendi kendini de zarar görmesine sebep oluyor.” (K6, erkek, 30)

“İnsanları eğitebiliriz yani bence kanuna uygun binalar yapabiliriz. Depremde bence sağlam binalar yapılarak önlem şey alınabilir. Hükümet alabilir yani tedbir. Eğitim, destek, u başka ekonomi hükümetten geldiği için yani büyük sorumluluk onlarda diye düşünüyorum ben. Hem eğitim verilince endişe de azalır. Yani bir olay yaşadığında ne yapacağını biliyorsan şimdi sonra ona göre hareket edebilir yani insan.” (K7, kadın, 24)

“Boyutu azaltılabilir çünkü selerde evler sağlam bir yerde yapılabilir şey yani bizde yok ülkemizde o olabilir alt yapı olabilir. Depremde yani inşaat yapan kişiler daba sağlam yapabilir u böyle yani tedbir alabiliriz. Halkı bence bilinçlendirebiliriz. Belediye sorumluları halkla beraber olmalı yani ve tedbir almalı kişiye bildirmeli.” (K8, kadın, 24)

3.1.3.1. Endişe Duyulması

Doğal afete ilişkin endişesi olan katılımcılar bunun sebeplerini genellikle daha önce yaşamadıkları için eğer yaşarlarsa nasıl davranacaklarını bilememeleri olarak ve ailelerinden uzak olmaları, onlar için endişelenmeleri olarak belirtmiştir. Katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır:

“Korkuyorum, endişeleniyorum.” (K1, kadın, 24)

“Korkuyorum. En çok hissedilen duygu bu çünkü insan ölmekten korkuyor. Ya benim son günüm mü ailemi bir daba göremeyecek miyim diye korkuyor insan. Ben daha önce kendi ülkemde hiç böyle bir şey yaşamadım. Ama çok korkuyorum yaşamaktan çünkü benim için suyla boğulmak çok korkutucu. Benim ülkemde genellikle sel yaşıyor ama benim yaşadığım bölgede hiç yok.” (K3, kadın, 26)

“Yok hayır yaşamadım o yüzden Türkiye’dekilerden çok daha fazla korkuyorum. Yaşamış olsaydım belki de tecrübeli olurdu ve bunları yaşadım diyebilirdim belki de bu kadar etkilenecektim. Mesela bizim ülkemizde savaşı falan oluyor. İlk Türkiye’ye geldiğimizde mesela şöyle bir şey oldu afet deprem falan olmuştum sonra insanlar

korkuyor dedim arkadaşlar niye korkuyorsunuz dedim ki ülkemizde savaş falan oluyordu hiç korkmuyorduk deprem büyük bir şey değil ben depremi büyük bir şey gibi düşünmüyordum.” (K5, kadın, 25)

“Korkuyorum, stres oluyorum ve şey yani panikliyorum. En çok sellerden ve tsunamiden korkuyorum çünkü ben boğulmaktan çok korkuyorum. Küçükken annem boğuluyordu denizde onu gördüm o yüzden şey uı artık çok korkuyorum.” (K7, kadın, 24)

“Fırtına olmasından çok korkuyorum. Evlerin üzerinden çatıların uçmasından korkuyorum. Bana uı zarar verecekmiş gibi hissediyorum. Mesela yani sel olursa ben yüzemem ve ben boğulurum. Deprem falan olursa bina sanki üzerime yıkılacak diye korkarım. İstanbul’da fırtına olmuştu mesela ve çatılar uçmuştu mesela o zaman sanki o uçan şeyler sanki benim kafama gelip kesecek gibi hissettim ben. Bana zarar verecek sağlığıma zarar verecek şeylerden korkuyorum.” (K8, kadın, 24)

“Çok korkuyorum ben. Daha önce yaşamadığım için daha çok etkileniyorum. Sürekli ne oldu diye sosyal medyadan ve televizyondan bakırım takip ediyorum yani ne olacak diye. İnsanlar kendileri zarar görünce çok üzülüyorum. Gelecek yani ben gelecek için de çok korkuyorum. İnsanlar hep uı evlerini kaybediyor bu beni çok üzüyor.” (K9, kadın, 23)

“Ben yaşayacağım diye çok korkuyorum ve üzülüyorum.” (K10, erkek, 23)

“Daha önce kendi ülkemde bir doğal afet yaşamadım hiç. İstanbul’da oldu ama yani o çok güçlü değildi sallandık biz sadece. Korktum ve endeki her şey titriyor ben dışardan insanları duydum ama biz endeydik korktuk ne oluyor bilmiyorduk. O gün de sokakta kaldık yani korkumuzdan. Herkes dışarı çıktı ve sokakta uyuduk. İlk defa Türkiye’de yaşadım ve benim için çok büyük korkuydu. Endişelendim ama geçtikten sonra uı biz yani ben bunu da yaşadım diye düşündüm.” (K11, erkek, 19)

3.1.3.2. Endişe Duyulmaması

Katılımcılardan bazıları yaşanmış ve yaşanabilecek doğal afetlerle ilgili korku ve endişe duyarken bazıları ise herhangi bir endişe duymadıklarını ve hatta korku bile hissetmediklerini belirtmişlerdir. Buna örnek olarak:

“Hiç korkmadım diyebilirim uı belki inanmayacaksınız. Sadece yani yaşayan insanlara üzülüm ve şey hemen yardım etmek için çabaladım. (K7, kadın, 24)

“Endonezya’da da deprem oluyor benim ülkemde ve biliyorsunuz orası da fay hattı üzerinde ve dağlar çok olduğu için yaşıyordum. Sel ve fırtına da Endonezya’da var. Tropik bir havamız var ve uı ada ülkesi olduğu için afet yaşıyoruz. Sık sık olduğu için normalleştiriyoruz yani sürekli yaşadığımız için korkmuyoruz.” (K14, erkek, 20)

“Daha önce hiçbir yerde doğal afet yaşamadım uı ama yaşamak için de korkmuyorum ben mesela. Olacaksa olur çünkü bence. Çok fazla korkmak ve endişelenmek bir çare olmuyor yani öyle ecel her yerde gelir bulur seni.” (K15, erkek, 23)

Doğal afete ilişkin endişe duymama sebeplerini katılımcılar dini inanç ile açıklayarak “kader” şeklinde belirtmiştir. Bu düşüncelerini ise aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir:

“Benim bakış açım aslında dinime düşkün inancıma düşkün olduğum için doğal afetin ve çoğu şeyin uı bizim sebebiyet verdiğimiz için kader olarak görüyorum. Doğal afetler kadedir bence. O yüzden yaşayabiliriz bu yüzden yani ben korkmuyorum.” (K6, erkek, 30)

“Daha önce hiç yaşamadım ve uı Türkiye’de de bireysel olarak yaşamadığım için aslında sanki hiç korkmadım çünkü nasıl hissedeceğimi yani ben o an ne düşüneceğimi bilmiyorum. Ayrıca bence kader diye bir şey var buna inanıyorum hepimiz uı bir gün öleceğiz ve ecel ne zaman gelirse gelir yani.” (K7, kadın, 24)

“Kendi ülkemde çok afet yaşanıyor deprem, yangın ve nasıl uı o sular yani seller oluyor. Türkiye’de de depremler oldu ama yani çok az olduğu için korkutmadı beni yaşadığım. Olacaksa olur diye düşündüğüm için de çok korkmadım yani. Allah bilir diye düşünüyorum.” (K16, erkek, 26)

4. Tartışma ve Sonuç

Doğal afetler bir toplulukta en savunmasız olan ve başa çıkma/uyum sağlama kapasitesi az olan kişileri daha çok etkilemektedir. Bu kişilere örnek olarak yoksullar, hastalar, yaşlılar ile çeşitli sosyal nedenlerle ülkesinden göç etmiş yabancı uyruklu bireyler ve uluslararası öğrenciler verilebilmektedir (Leleito, Shimasaki, Watanabe ve Kawabata, 2015). Doğal afetler yaşandığında; ulaşım ve haberleşme sekteye uğrayabilir, bulaşıcı ve salgın hastalıklar oluşabilir, eğitim-öğretim aksayabilir, güvenlik hizmetleri

etkilenebilir ve barınma, beslenme gibi sorunlar oluşabilir (Soydan ve Alpaslan, 2014). Davis ve diğerlerine (2021) göre doğal afetler oluştuğunda öğrencilerin eğitim süreleri kısıtlanmakta, duygusal ihtiyaçları artmakta ve öğrenciler eğitim açısından destek hissetmektedirler. Morrill ve Westall (2023) tarafından Florence kasırgası doğal afetinin eğitimde oluşturduğu etkinin belirlenmesi için yapılan bir çalışma sonucunda eğitimin aksadığı ve öğrencilerin başarısının düştüğü tespit edilmiştir. Literatürdeki bilgilere paralel olarak katılımcıların doğal afetlerden duygusal olarak ve sosyal yaşamlarında etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca duygusal olarak en çok doğal afet yaşama korkusu hissettikleri ve yaşayan kişiler için de üzüntü duydukları belirlenmiştir. Katılımcılar doğal afetlerden eğitim açısından etkilendiklerini, uzaktan eğitimin başarılarını etkileyeceğini ve aileleri ile iletişimlerinin sıklaştığını belirtmiştir.

Yazılı ve görsel medya afet zararlarını azaltmak, afet konusunda bilinçlenmek, afete hazırlıklı olmak ve doğru müdahale konusunda önemli bir rol oynamaktadır (Soydan ve Alpaslan, 2014). Eğitime daha fazla yatırım yapanların, doğal afet karmaşasında daha iyi seçimler yapmaları, daha girişimci olmaları ve yeni zorlukların üstesinden gelmede daha etkili olmaları mümkündür (Frankenberg, Sikoki, Sumantri, Suriastini ve Thomas, 2013). Katılımcılar da bu bilgilere benzer şekilde, doğal afetlerin etkisinin azaltılabilmesi için eğitim verilebileceğini ve bu sayede hem afet öncesi hem afet sırasında hem de afet sonrasında bilincin oluşabileceğini belirtmiştir. Bunu da Türkiye’de yaşanan 6 Şubat 2023 depremi sonrasında kendilerinin sosyal medyada gördükleri bilgilendirme afişleri sonrası kendilerinin bilinçlendiği ve bir daha yaşarlarsa nasıl davranmaları gerektiği ile açıklamışlardır.

Kemp ve diğerleri (2014) tarafından yapılan bir çalışmada katılımcıların doğal afet yaşamadan önce buldukları bölgeye duygusal açıdan daha bağlı oldukları ancak afet yaşandıktan sonra bu duygusal bağın azaldığı belirtilmiştir. Bu çalışmada literatürle hem benzer hem de farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcıların bazıları ülkelerine geri dönmek istediklerini bazıları ise geri dönmeyi hiç düşünmediklerini belirtmiştir. Geri dönmek isteyen katılımcılar bunun sebebini ailelerinin yanında olmak istedikleri ile açıklarken dönmek istemeyen katılımcılar doğal afetten kaçamayız bu bir kaderdir nereye gidersek başımıza gelir şeklinde açıklamıştır. Ayrıca katılımcılar Türkçeyi daha iyi bildikleri, Türkiye’de yaşamaya alıştıkları ve burayı sevdiikleri için gitmek istemediklerini ve insanlara yardım etmek istediklerini belirtmiştir.

Yavuz ve Dikmen’e (2015) göre doğal afetlerin her biri genel olarak insanları ve çevreyi sosyolojik, fiziksel ve ekonomik olarak üç açıdan etkilemektedir. Ayrıca doğal afetler sırasında ve sonrasında bireyler sosyo-psikolojik açıdan kaygı, depresyon ve üzüntü yaşayabilirler. Bu duygulara ek olarak doğal afet yaşanabileceği konusunda da endişelenebilirler. Özel ve Öztaş (2022) tarafından yapılan nicel bir çalışmada katılımcılar doğal afetler ile ilgili endişelerini biraz endişeliyim şeklinde belirtmiştir. Bu çalışmada ise katılımcılardan bazıları doğal afet ile endişe duyarken bazıları ise endişe duymadığını belirtmiştir. Endişe duyan bireyler hem kendileri hem aileleri hem de yaşayacak diğer insanlar için endişelendiklerini belirtirken endişe duymayan bireyler bu durumu “kader”, “Allah bilir” ve “daha önce yaşamadım” o yüzden endişelenmiyorum şeklinde belirtmiştir.

Sonuç olarak uluslararası öğrencilerin doğal afete ilişkin algılarının olumsuz olduğu, genel olarak doğal afetin tanımı ve türlerini bildikleri, doğal afetten eğitim açısından, duygusal açıdan ve günlük yaşamda etkilendikleri tespit edilmiştir. Ayrıca uluslararası öğrencilerin Türkiye’de yaşayan bireylerin doğal afetlerde zarar görmesi durumunda üzüldükleri belirlenmiştir. Son olarak doğal afetler konusunda hem endişelenen hem endişelenmeyen uluslararası öğrencilerin olduğu bu durumda da daha önce yaşamama ve dini inancın etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Daha önce ülkelerinde doğal afet yaşamayan uluslararası öğrencilerin olması ve Türkiye’nin de doğal afetler açısından kritik bir konuma sahip olması göz önüne alındığında uluslararası öğrencilerin ülkemize geldiklerinde bir doğal afet eğitim programına katılmaları önerilmektedir. Literatürde uluslararası öğrencilerin doğal afetle ilgili görüşlerinin, duygularının, düşüncelerinin ve endişelerinin ölçüldüğü çalışmaların olmaması dolayısıyla bu tür çalışmaların yapılması ve bakış açılarının oluşturulması gerekmektedir.

5. Extended Abstract

Many disasters such as earthquakes, floods, avalanches, landslides and rockfalls are experienced in Turkey, because of its meteorological, geological and topographic location (AFAD, 2018; Özdemir, 2005,

s. 67). The natural disasters occurring creates social vulnerability among individuals. According to studies, it is expected that the social vulnerability of students who have gone to another country from their homeland will be high. Therefore, it is essential to determine the concerns, feelings, and thoughts of international students facing of natural disasters. In this direction, it is purposed to examine the natural disaster concerns of international students in the research.

In the study, the phenomenological approach, one of the qualitative research designs based on experiences, was preferred. In qualitative research, it is tried to reach a deep understanding of the subject discussed by using various data collection techniques such as interview, observation, and document analysis (Karagöz, 2021, s. 889). The face-to-face interview technique, which is one of these qualitative research methods, was used in the study. The population of the study consists of 1825 international students studying at Bandırma Onyedi Eylül University. The sample group was determined to be 16 international students reached by snowball sampling method. During the interview, audio recordings were taken with the consent of the participants, and then these recordings were transcribed and data obtained. The MAXQDA program was used in the analysis of the data. Thematic analysis technique was used to analyze the data obtained within the study.

The study included 9 female and 7 male students, aged between 19 and 31. Following data analysis, 1 main theme, 3 sub-themes, and 6 categories have been identified. Under the main theme of "Views on Natural Disasters," the sub-themes of "Perception of Natural Disasters," "Impact of Natural Disasters," and "Concerns Regarding Natural Disasters" were investigated. Within the sub-theme of "Participants' Perceptions of Natural Disasters," the categories of "Definition of Natural Disaster" and "Types of Natural Disasters" were delineated. Accordingly, it was observed that the participants generally defined natural disasters as coming from God and stated types of natural disaster. In the sub-theme of the impact of natural disaster, there are two categories as emotional impact and daily life. While the participants stated that they experienced panic, fear, anxiety and sadness emotionally, they stated that they were affected in their daily lives in terms of family relations, education and social media use. Finally, the sub-theme of "Natural Disaster Anxiety" includes the categories of "Concern" and "Not Concern". According to this, it was determined that the participants were concerned both for themselves and their families. Their reason for concern was determined as not knowing what to do if they would experience a natural disaster. In addition, participants who were not concerned explained this situation as "destiny".

Natural disasters tend to disproportionately affect individuals who are most vulnerable within a community, those with limited coping and adaptive capacities. Examples of these people are the poor, the sick, the elderly, foreign nationals who have immigrated from their countries to other countries for various social reasons, and international students (Leleito ve diğerleri, 2015). As a result of a study conducted by Morrill and Westall (2023) to determine the effect of the Florence hurricane on education, it was determined that education was disrupted and students' success decreased. In parallel with the information in the literature, it was stated that the participants were affected by natural disasters emotionally and in their social lives. In a quantitative study conducted by Özel and Öztaş (2022), the participants expressed their concerns about natural disasters as "I am a little concerned". In this study, some of the participants stated that they were concerned about natural disasters, while others stated that they were not. Individuals who were concerned mentioned being concerned about themselves, their families and other people who would be affected. On the other hand, individuals who weren't concerned expressed this situation as "destiny," "God's will" and "I haven't experienced it before,".

Keywords: Natural Disaster, International Student, Concern, Qualitative Research.

Araştırmacıların Katkı Oran Beyanı/ Contribution of Authors

Yazarların çalışmadaki katkı oranları Handan ERTAŞ %50/ Havva Nur ATALAY %50 şeklindedir.
The authors' contribution rates in the study are Handan ERTAŞ %50/ Havva Nur ATALAY %50 form.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person in the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale İntihal programlarında taranmış ve İntihal tespit edilmemiştir.
This article was scanned in Plagiarism programs and Plagiarism was not detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur.
In this study, the rules specified within the scope of the Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive were followed.

Kaynakça

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2018). *Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri*. Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf.
- Avdan, U. ve Alkis, A. (2011). Doğal afetlere yönelik bütünsel veri tabanı modelinin geliştirilmesi. *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 3(1), 17-26.
- Banica, A., Kourtit, K. ve Nijkamp, P. (2020). Natural disasters as a development opportunity: A spatial economic resilience interpretation. *Review of Regional Research*, 40, 223-249.
- Birkmann, J., Buckle, P., Jaeger, J., Pelling, M., Setiadi, N., Garschagen, M., Fernando, N., & Kropp, J. (2010). Extreme events and disasters: A window of opportunity for change? Analysis of organizational, institutional and political changes, formal and informal responses after mega-disasters. *Natural hazards*, 55, 637-655.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Çakmak, H., Ocaktan, M. E. ve Akdur, R. (2018). Doğal afetler, eşitsizlikler ve sağlık sonuçları. *Eşitsizlikler ve Sağlık Sonuçları (Akın A, Editör), Türkiye Klinikleri, Ankara*, 88, 94.
- Davis, C. R., Cannon, S. R. ve Fuller, S. C. (2021). The storm after the storm: The long-term lingering impacts of hurricanes on schools. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 30(3), 264-278. doi:10.1108/DPM-03-2020-0055.
- Demirdelen, S. ve Cakici, A. B. (2021). İlkokul/ortaokul öğretmenlerinin doğal afet okuryazarlık düzeyleri: osmaniye ili örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 532-541. doi:10.37989/gumussagbil.870607.
- Frankenberg, E., Sikoki, B., Sumantri, C., Suriastini, W. ve Thomas, D. (2013). Education, vulnerability, and resilience after a natural disaster. *Ecology and society*, 18(2), 16. doi:10.5751/ES-05377-180216.
- Fusch, P. I. ve Ness, L. R. (2015). Are we there yet? Data saturation in qualitative research. *The Qualitative Report*, 20(9), 1408-1416.
- Genç, F. N. (2007). Türkiye’de doğal afetler ve doğal afetlerde risk yönetimi. *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, (9), 201-226.
- Gray, P. S., Williamson, J. B., Karp, D. A. ve Dalphin, J. R. (2007). *The research imagination: An introduction to qualitative and quantitative methods* (1. baskı.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Gürbüz, İ. E. ve Karadeniz, V. (2021). 6. Ve 7. Sınıf öğrencilerinin doğal afetler üzerine coğrafi bilgi yeterliklerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 17-45. doi:10.38015/sbyy.866927.
- Islam, M. R. ve Khan, N. A. (2018). Threats, vulnerability, resilience and displacement among the climate change and natural disaster-affected people in South-East Asia: An overview. *Journal of the Asia Pacific Economy*, 23(2), 297-323. doi:10.1080/13547860.2018.1442153.
- Karagöz, Y. (2021). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği* (3. Baskı.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kemp, E., Kennett-Hensel, P. A. ve Williams, K. H. (2014). The calm before the storm: examining emotion regulation consumption in the face of an impending disaster. *Psychology & Marketing*, 31(11), 933-945. doi:10.1002/mar.20744.
- Kıncal, R. Y. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (1.Baskı.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kourtit, K., Nijkamp, P. ve Banica, A. (2023). An analysis of natural disasters’ effects – A global comparative study of ‘Blessing in Disguise’. *Socio-Economic Planning Sciences*, 88. doi:10.1016/j.seps.2023.101599.
- Leleito, E., Shimasaki, K., Watanabe, R. ve Kawabata, H. (2015). Disaster risk reduction education for international students through Inter-University Collaboration. *Journal of the Nagoya University Center for International Education and Exchange (IEEC)*, 2(6), 37-47.
- Lizuka, A. (2022). Disaster perception and preparation among foreign versus local university students in Japan: A comparative study. *Progress in Disaster Science*, 15, 1-7.

Mandaci, E. (2020). Asur Devleti'nde doğal afetler ve doğal afet algısı. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 99-116.

Morrill, M. ve Westall, J. (2023). Heterogeneity in the educational impacts of natural disasters: Evidence from Hurricane Florence. *Economics of Education Review*, 94, 102373. doi:10.1016/j.econedurev.2023.102373

Özdemir, N. (2005). Sinop ilinde etkili bir doğal afet türü: heyelan. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (5), 67-106.

Özel, H. A. ve Öztaş, M. O. (2022). Zorunlu deprem sigortası algısının demografik özelliklere göre farklılığı: karabük ili örneği. *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, 6(2), 301-326. doi:10.7596/jebm.31122022.007

Özgen, N., Eser Ünalı, Ü. ve Bındak, R. (2011). Öğretmen adaylarının doğal afetler konusuna yönelik "etkili öğrenme biçimleri"nin belirlenmesi. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(4), 303-323.

Özkan, G. ve Acar Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: kırklareli ve trakya üniversiteleri örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190. doi:10.17240/aibuefd.2015.15.1-5000128601.

Seaberg, D., Devine, L. ve Zhuang, J. (2017). A review of game theory applications in natural disaster management research. *Natural Hazards*, 89(3), 1461-1483. doi:10.1007/s11069-017-3033-x.

Smith, R. A. ve Khawaja, N. G. (2011). A review of the acculturation experiences of international students. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(6), 699-713. doi:10.1016/j.ijintrel.2011.08.004.

Soydan, E. ve Alpaslan, N. (2014). Medyanın doğal afetlerdeki işlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 53-64.

The International Disaster Database (EM-DAT). (2014). Criteria and definition. <https://www.emdat.be/index.php>.

Thorup-Binger, C. ve Charania, N. A. (2019). Vulnerability and capacities of international students in the face of disasters in Auckland, New Zealand: A qualitative descriptive study. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 39, 101136. doi:10.1016/j.ijdrr.2019.101136.

United Nations Office for Disaster Risk Reduction. (2015). Disaster. 5 Nisan 2023, <https://www.undrr.org/quick/11964>.

Velimirovic, B. (1980). Non-natural disasters—an epidemiological review. *Disasters*, 4(2), 237-246. doi:10.1111/j.1467-7717.1980.tb00277.x.

Yaşar Korkanç, S. ve Korkanç, M. (2006). Sel ve taşkınların insan hayatı üzerindeki etkileri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 8(9), 42-50.

Yavuz, A. ve Dikmen, S. (2015). Doğal afetlerin zararlarının finansmanında kullanılan afet öncesi finansal araçlar. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 303-322. doi:10.14782/sbd.2015216101.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yu, M., Yang, C. ve Li, Y. (2018). Big data in natural disaster management: a review. *Geosciences*, 8(5), 165. doi:10.3390/geosciences8050165.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2022). Öğrenci İstatistikleri. 5 Nisan 2023, <https://istatistik.yok.gov.tr/>.